

© Сакун Г.О.

9. Методические рекомендации о порядке оформления и представления документов о награждении государственными наградами Российской Федерации. Комиссия по государственным наградам при Президенте Российской Федерации. - М.: Филиал ФГУП «Известия» Управления делами Президента Российской Федерации - Спецпроизводство, 2010. – 26 с.
10. О мерах по совершенствованию государственной наградной системы Российской Федерации: Указ Президента РФ от 07.09.2010 г. № 1099 // Собрание законодательства РФ. - 13.09.2010. - № 37. - Ст. 4643.
11. Lengagne P. Récompense au travail ressentie et santé des seniors // Questions d'économie de la santé. - Juin 2011. - № 166. - P. 3-9.
12. Мкртумова И. В. Девиации в современных социальных институтах: особенности социального конструирования. Автореферат на соискание ученой степени доктора социологических наук. - М., 2010. - 34 с.
13. Lettre du Président de la République en date du 11 juillet 2008 relative aux Ordres nationaux [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.france-phaleristique.com/accueil.htm>
14. Lettre du Président de la République en date du 5 février 1996 relative aux Ordres nationaux [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.france-phaleristique.com/accueil.htm>

Сакун Г.О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри Менеджменту та маркетингу ОНАЗ ім. О.С.Попова.

УДК: 316.32

СУЧАСНА СИСТЕМА ОСВІТИ ТА ЇЇ МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ

Актуальність статті полягає в тому, що головною передумовою успіху тієї чи іншої країни, що знаходиться у перехідному процесі від індустріального виробництва до науково-інформаційних технологій, є стан інтелектуалізації нації, базисною основою якого є високий рівень розвитку особистості та провідна роль освіти.

Ключові слова: система, освіта, суспільство, методологія, орієнтири.

СОВРЕМЕННАЯ СИСТЕМА ОБРАЗОВАНИЯ И ЕЕ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ

Актуальность статьи заключается в том, что главной предпосылкой успеха той или иной страны, что находится в переходном процессе от индустриального производства к научно-информационным технологиям, является состояние интеллектуализации нации, базисной основой которого является высокий уровень развития личности и ведущая роль образования.

Ключевые слова: система, образование, общество, методология, ориентиры.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND ITS METHODOLOGY LANDMARKS

The relevance of the article is that the main prerequisite for the success of a country that is in transition from industrial production to scientific and informational technologies is the state of the intellectualization of the nation, the basic Foundation of which is the high level of the development of personality and the leading role of education.

Key words: system, education, society, methodology guidelines.

Епоха зламу тисячоліть характеризується масштабними, фундаментальними та прискореними трансформаціями історичних процесів, що актуалізують проблеми перехідного періоду. У суспільно-політичному аспекті ми спостерігаємо перехід від індустріальної до постіндустріальної, від регіональної до планетарної цивілізації, від капіталістичних та постсоціалістичних суспільств до цивілізацій соціальнозорієнтованого ринку та ліберальної демократії, і нарешті, перехід від звичайної

культури до метакультури [3]. На фоні різких змін характеру, темпів, форм протікання та смислів світового історичного періоду виникає потреба у методологічному аналізі динамічності змін соціального світу.

Освіта виконує життєво важливу суспільну функцію, є ключовою ланкою і умовою існування суспільства підкреслюють у своїх дослідженнях С.Гончаренко, Ю.Мальований, О.Сидоренко [2; 13]. Виходячи із загальноцивілізаційних змін, що охоплюють і нашу державу, освіта має стати пріоритетом будь-якого суспільства чи будь-якої держави [8, 91].

Отже, пріоритетність та цінність освіти в житті суспільства є незаперечною, причому для системи освіти характерною є не лише закономірна залежність змін від суспільно-економічних перетворень, але й створення освітою такого суспільства, яке розуміє важливість загальнонародних справ і завдяки освіті забезпечує їх виконання [7, с. 33]. Це обумовлено, за твердженням В.Андрущенко, передусім, тим, що „освіта - це суспільний процес розвитку і саморозвитку особистості, пов'язаний з оволодінням соціально-значущим досвідом, утіленим у знаннях, уміннях і навичках творчої діяльності, чуттєво-ціннісних формах духовно-практичного освоєння світу” [8, с. 110]. Освіта як процес носить суспільний характер, здійснюється в суспільстві і за суспільно визначеними стандартами, саме суспільство визначає суть і спрямованість освіти, її результативність, пріоритети і цінності освітнього процесу. З іншого боку, від ефективності функціонування системи освіти, освіченості кожного громадянина будь-якого суспільства чи країни залежать прогресивні поступки у суспільному житті. Тобто, в умовах динамічних змін освіта має стати революційною силою трансформації, однією з рушійних сил на шляху до вищої форми суспільного розвитку. Проблеми освіти є центральними з точки зору політичного, матеріально-технічного та культурного розвитку країни. Це твердження корелюється з прогностичним аналізом тенденцій розвитку вищої освіти, здійсненим Андрущенко В., який підкреслює, що „освіта є пріоритетом серед пріоритетів”, від розвитку освіти багато в чому залежить вигляд майбутнього суспільства, культури та особистості [1, с.11].

Саме тому набуває доцільності та вагомості аналіз філософського аспекту тих докорінних змін у напрямках, за якими відбувається розвиток системи освіти, відповідно до пріоритетної методологічної ролі філософії щодо педагогічної науки. Незаперечним є той факт, що і в системі освіти спостерігаються ідентичні процеси перехідного періоду, які характерні для суспільного життя, і можливість їх наукового обґрунтування виникла у зв'язку зі зміною методологічних орієнтирів сучасної науки. У першу чергу це стосується переосмислення наукового пізнання світу, виходячи з позицій учення Вернадського В. про ноосферу, коли еволюція живого не може відбуватися без єдності чинників самоорганізації біосферних еволюційних процесів та людського розуму. Саме в цих умовах пізнання набуває іншого характеру - стратегії співучасті, коли людина виступає не в ролі господаря, а як суб'єкт взаємовідносин із зовнішнім світом, підкоряючись загальним закономірностям буття природи і людини, де наука набуває людських вимірів, а природа і людина розглядаються як єдиний процес, що самоорганізується.

Сучасна філософія по новому осмислює можливості та необхідності створення наукової світоглядної картини світу, в тому числі світу соціального. На думку Е.Гуссерль, В.Пазенок, О.Розеншток-Хьюссі, світ соціальних реалій не ототожнюється з мережею об'єктивних артефактів і незалежних від спостерігача подій, а саме є „живим життям та життєвим світом” [10, с. 52], сутність якого обумовлюється суб'єктом пізнання та ціннісним судженням. Існування правильності різноманітних практик, категорії вірогідності ускладнюють в наш час пізнання істини, тим більше, традиційний показник істини - „практика”, зазначає М.Попович, не виступає основним критерієм істини, а вимірюється лише істиною [13, 126].

Концептуальними основами зміни наукових підходів до існування людини у соціумі, всесвіті є міждисциплінарний науковий напрямок, що отримав назву „синергетика” або теорія хаосу (Г.Хакен, І.Пригожин, І.Стенгерс) і виконує функцію нового світоглядного принципу [3; 5; 6; 8; 9; 10; 16; 17]. Опираючись на ґрунтовний науковий аналіз філософських напрямків, що проведений В.Лутаєм [5, 55-77], ми можемо визначити вихідні філософські складові в освіті. У першу чергу це голістська філософія, для якої характерна переоцінка таких властивостей буття, як сталість, порядок, гармонія, логос та загальні цінності. Представниками цього напряму зовсім не враховувалися категорії змінності, хаосу, випадковості та індивідуальності. Існуюча система освіти в соціалістичному суспільстві була побудована на методології філософського напряму гармонійної цілісності і висувала ідеї пріоритету загально-цілісного принципу над особистісно-індивідуальним. Цей філософський напрям, зазначає науковець, є актуальним і в наш час, його метою є створення цілісної теоретичної

системи педагогічної діяльності на основі гармонійного вирішення всієї сукупності її суперечностей, проте він неспроможний забезпечити розв'язання всіх найважливіших проблем сучасної освіти.

Поняття «відкриті системи» ми знаходимо у концептуальних дослідженнях сучасного наукового дискурсу В.Лук'янець, О.Кравченка, Л.Озадовської. Автори зазначають, що в «науках про складність» навколишній всесвіт розглядається, як такий, що складається з двох типів динамічних систем – замкнутих та відкритих. Системи першого типу мають консервативний характер і є ізольованими від навколишнього середовища. Відкриті системи пов'язані з навколишнім середовищем певними обмінними процесами і називаються дисипативними, що розсіюють енергію, речовину, інформацію і мають здатність до нелінійної еволюції. До таких систем і відноситься система освіти.

Як і в кожній складній системі, в системі освіти теж є протилежні тенденції, одні з яких складають позитивно-творчу основу і продукують цілісність її організації, та деконструктивні, що перешкоджають функціонуванню її елементів. Проте, ці протилежні атрибутивні тенденції є необхідними для саморозвитку будь-якої системи, оскільки їх взаємодія і визначає можливість та спрямованість розвитку. За свідченням результатів досліджень Пригожина І., хаос стає відносним, а порядок, в тому числі певні закономірності, слід розглядати у взаємодії з цим відносним хаосом. Причому, розвиток синергетичної системи ґрунтується не на хаотичному розпаді основної структури, а на знищенні окремих частин, що не відповідають новим умовам і стали застарілими та еволюційно шкідливими. Подальше вивчення закономірностей функціонування системи освіти в умовах динамічності змін, її локально-специфічних особливостей з обов'язковим урахуванням нелінійності процесу розвитку допоможе усвідомити складні трансформаційні перетворення в системі освіти на сучасному етапі.

Виходячи із аналізу результатів досліджень В.Лутая в галузі філософії освіти, ми можемо ствердно відзначити той факт, що закономірності синергетики дозволяють виявити певну обмеженість педагогічних теорій, що ґрунтувалися на цілісності й постійності методів педагогічної діяльності, при цьому характерною була тенденція недооцінки значення їх змін та варіативності. Рациональність підходу до вирішення будь-яких конкретних проблем педагогіки забезпечуватиметься за умов, якщо освіта як складна система буде розвиватися та вдосконалюватися на основі аналізу певних результатів прогресивних досягнень відповідно до мети (цілі) педагогічної дії. Якщо результат не відповідає меті, то певна педагогічна дія із утворюючої сили перетворюється у руйнівну, зазначає дослідник. За таких умов педагогічний процес потребує корекції відповідно до цілепокладання та цілереалізації. Ураховуючи вищезазначене, ідеї синергетичної методології відіграють важливу роль у розвитку системи освіти, а саме вчення про педагогічні цілі та систему дидактичних методів (засобів), завдяки яким вона реалізується. Синергетичний підхід, за твердженням Чалого О., забезпечує більш ґрунтовну за суттю та повну за глибиною реалізацію основних дидактичних умов для організації навчально-виховного процесу на основі принципів науковості, систематичності, єдності конкретного та абстрактного, зв'язку теорії з практикою тощо.

Результати досліджень В.Пазенка, Х.Зендкюлера переконують нас у тому, що використання синергетичного філософського напрямку проектує необхідність застосування принципу плюралізму (визнання багатоманітності буття та більш ніж однієї сутності), що тісно пов'язані з принципами справедливості, толерантності.

Погоджуючись з наведеним твердженням, необхідно відзначити, що саме толерантне ставлення до різних точок зору, перегляд категоріальних оцінок незвичного і звичайного має стати базисною оцінкою та запорукою вирішення основних суперечностей у педагогіці.

Сфера освіти є однією із складових загальнолюдських цінностей, тому забезпечення високої якості освіти на її різних ланках є однією з першочергових проблем, що потребує вирішення. Крім цього, через сферу освіти проходить кожна людина на різних етапах життєдіяльності, починаючи з дошкільного віку, і тому саме цим обумовлюється виключно важлива роль педагога в суспільному житті. Цілком очевидно, що освіта нині має стати однією з найбільш широких сфер людської діяльності, крім цього, освіта, особливо вища, розглядається як головний, провідний фактор соціального та економічного прогресу, адже найважливішою цінністю та основним капіталом сучасного суспільства є людина-професіонал, яка здатна до творчого пошуку, вміє орієнтуватися в інформаційних потоках, може повноцінно жити і працювати в умовах динамічних змін.

Аналіз наукових досліджень в галузі філософії та педагогіки переконливо свідчить, які для сучасного етапу є характерним процес перетворень, динамічних змін і трансформацій, що лежать в основі перехідного періоду. Властивості цього періоду відображаються і в системі освіти, яка

становить важливу частину суспільного життя, виконує життєво важливу суспільну функцію і є фундаментальним резервом наближення гідного майбутнього (В.Андрущенко, В.Кремін, С.Гончаренко, Ю.Мальований, О.Сидоренко тощо).

Виходячи із результатів аналізу суспільних перетворень та динаміки змін сучасних реалій, ми переконуємося у доцільності реформаційних зрушень у системі освіти. На зламі тисячоліть освіта потребує інтенсивної глибинної модернізації, що ініціюється внутрішньою логікою розвитку самої системи освіти, на основі наукового переходу до пізнання людиновимірних нелінійних, відкритих, дисипативних систем відповідно до стрімкого розвитку техногенної цивілізації.

У сучасному філософському вимірі статусу загальнонаукової та трансдисциплінарної концепції набула концепція „складності, що еволюціонує”. У зв’язку з цим методологічною основою реформування освіти, визначення закономірностей перебудови педагогічної системи виступає теорія синергетики, що визначає характерні особливості розвитку системи освіти, якій притаманні функціональна нестабільність, самоорганізація, взаємопроникнення та нелінійність процесів розвитку (В.Горбатенко, В.Кремін, С.Кримський, В.Лутай, О.Чалий). Це обумовлює значну варіативність розвитку системи освіти, ефективність якої буде ґрунтуватися на аналізі результатів цілепокладання, цілереалізації та ціледосягнення.

Зміна концептуальних підходів до процесу пізнання, усвідомлення природності, об’єктивності дезорганізаційних процесів у суспільному житті і в системі освіти зумовлюють необхідність зміни освітньої парадигми на сучасному перехідному етапі. Зміна парадигми освіти залежить від стратегічних завдань, суспільно-економічних та духовно-ціннісних перетворень, урахування пріоритетів суспільно-економічного, культурологічного та духовного відродження і полягає у визнанні освіти як провідного фактору розвитку особистості. Базисною основою успішної реалізації освітніх нововведень має стати якісна підготовка педагогічних кадрів. Ураховуючи динамічність змін на сучасному етапі, збільшення інформаційного поля, оцінка професіоналізму сучасного фахівця базуватиметься не лише на рівні оволодіння ним професійними знаннями та практичними навичками, але й їх ефективному, творчому використанні у процесі вирішення конкретних завдань, забезпечення продуктивної праці не лише сьогодні, але й у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В.П. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть (Спроба прогностичного аналізу) // Вища освіта України. 2001. №1. – с. 11-17.
2. Гончаренко С., Гуманізація і гуманітаризація освіти / Гончаренко С., Мальований Ю. // Шлях освіти. – 2001. – №2. – с. 2-7.
3. Кримський С.Б. Запити філософських смислів. Монографія. – К., 2003. – 239с.
4. Лук’янець В.С. Сучасний науковий дискурс: оновлення методологічної культури: монографія / Лук’янець В.С., Кравченко О.М., Озадовська Л.В. – К.: ЗАТ ВПОЛ. – 2000. – 302с.
5. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти. – К.: Магістр–S, 1996. – 256с.
6. Лутай В.С. Реформування вищої освіти на основі становлення філософсько–методологічної парадигми посткласичної науки. Рух на випередження // Вища освіта України. – №2. – 2001. – с.33-43.
7. Фуллан М. Сили змін (продовження). – Львів: Літопис, 2001. – 162с.
8. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: Монографія. За ред. Кременя В.Г. – К.: Наукова думка, 2003. – 853с.
9. Некрасова Н.В. Проблемы культурологии образования // Профессиональное образование. – 2003. – № 10. – с.30.
10. Пазенок В.С. Філософія і право. // Проблеми філософії права. – Том I. – Київ–Чернівці: Рута, 2003. – с. 52-55.
11. Педагогика: Педагогические теории, системы, технологии: Учеб. для студентов высших и средних учебных заведений за общей ред.. Смирнова С.А. – М.: АCADEMA, 2003. – 510с.
12. Поппер К. Ницета историзма // Вопросы философии. – 1992. – № 9. – с. 28-56.
13. Попович М.В. Рациональність і виміри людського буття. – К., 1997. – 126 с.
14. Пригожин И. Природа, наука и новая реальность // Философия и жизнь. – 1991. – № 7. – с.33-37.
15. Сидоренко О. Проблеми гуманізації та гуманітаризації в освітній реформі в Україні // Вища освіта України. – 2001. – №2. – с. 63-67.
16. Стенгерс И. Порядок из хаоса (новый диалог человека с природой) / Стенгерс И., Пригожин

© Семченко А. А.

И.. – М.: Наука. 1986. – 386 с.

17. Цветков В.В. Демократія – управління – бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства: монографія / Цветков В.В., Горбатенко В.П.. – К.: Знання. 2001. – 248с.

Семченко А. А., кандидат политических наук, соискатель кафедры политологии Одесской национальной академии связи им. А.С. Попова

УДК 351.858

ІМІДЖ ДЕРЖАВИ: СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ В ПОЛІТИЧНІЙ НАУЦІ

У статті аналізується понятійний апарат дослідження іміджу держави. Розглядається сутність поняття "імідж держави" з погляду політичної науки. Зіставлення наявних визначень поняття "імідж держави", дозволили зробити висновок, що, з одного боку, вони різноманітні, з іншого боку - мають ряд загальних рис.

Ключові слова: імідж держави, образ держави, понятійний апарат, сутність поняття.

ИМИДЖ ГОСУДАРСТВА: СУЩНОСТЬ ПОНЯТИЯ В ПОЛИТИЧЕСКОЙ НАУКЕ

В статье анализируется понятийный аппарат исследования имиджа государства. Рассматривается сущность понятия «имидж государства» с точки зрения политической науки. Сопоставление имеющихся определений понятия «имидж государства», позволили сделать вывод, что, с одной стороны, они разнообразны, с другой – имеют ряд общих черт.

Ключевые слова: имидж государства, образ государства, понятийный аппарат, сущность понятия.

IMAGE OF THE STATE: THE MEANING OF TERMS IN POLITICAL SCIENCE

This article analyzes the conceptual image of the state apparatus of investigation. The essence of the concept of "image of the state" from the point of view of political science. A comparison of the available definitions of "the image of the state," led to the conclusion that, on the one hand, they are diverse, with another - have a number of common features.

Keywords: image of the state, the image of the state, the conceptual apparatus, the essence of the concept.

Вьяснение сущности понятия «имидж государства» имеет не только теоретический, но и практический интерес, ведь на основе имиджа складывается репутация государства, оценка его внутренней и внешней политики.

Цель статьи: развить понятийный аппарат исследования имиджа государства. Задачи статьи: проанализировать сущность понятия «имидж государства» с точки зрения политической науки; провести системный анализ понятия «имидж государства».

Термин «имидж» генетически связан с латинским «*imago*» (к которому восходят английский и французский «*image*», испанский «*imagen*», итальянский «*immagine*»), имеющим значение «образ, изображение, отражение, имитация». В переводе с английского имидж (*image*) - это целенаправленно сформированный образ (какого-либо лица, явления, предмета), выделяющий определенные ценностные характеристики, призванный оказать эмоционально-психологическое воздействие на кого-либо в целях популяризации, рекламы и т.п. [1, с. 229].

В современном значении слово «имидж» впервые использовал З. Фрейд. В 1930-гг. он издавал журнал «Имидж». По Фрейду, имидж – это не реальный образ человека или предмета («Яго»), а его идеальный образ («Супер-Эго»). Это несоответствие между реальным и идеальным образом легко может выступать объектом целенаправленного воздействия на сознание. С 1940 г. этот термин стал использоваться американскими специалистами по связям с общественностью для того,